

ЕКОНОМІКА, МЕНЕДЖМЕНТ

УДК 339.72+004.738.5

**ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПРОЦЕСІВ ВІРТУАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОГО
ФІНАНСОВОГО РИНКУ**

Д. І. Бойко

студентка 5 курсу, група МЕ-51м, навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Науковий керівник – к.е.н., доцент А. Й. Жемба

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

Стаття присвячена деталізації елементів цифровізації фінансових операцій на світовому ринку, дослідженню особливостей віртуалізації фондових ринків. В цьому контексті проаналізовано перспективні напрями формування стратегії розвитку світової валютно-кредитної системи на засадах інноваційних технологій.

Ключові слова: віртуалізація, фінансовий ринок, валютно-кредитна система.

Статья посвящена детализации элементов цифровизации финансовых операций на мировом рынке, исследованию особенностей виртуализации фондовых рынков. В этом контексте проанализированы перспективные направления формирования стратегии развития мировой валютно-кредитной системы на основе инновационных технологий.

Ключевые слова: виртуализация, финансовый рынок, валютно-кредитная система.

The article is devoted to detailing the elements of digitalization of financial transactions in the world market, the study of the features of virtualization of stock markets. In this context, the perspective directions of formation of the strategy of development of the world monetary and credit system on the basis of innovative technologies are analyzed.

Key words: virtualization, financial market, currency and credit system.

Застосування можливостей електронних ресурсів та віртуалізації впливає на результативність функціонування фінансових структур шляхом зростання продуктивності операційної діяльності, суттєве зниження капіталомісткості інфраструктурного забезпечення валютних та фінансово-кредитних ринків, повністю відповідаючи глобальній концепції сталого розвитку. Потрібно враховувати, що при цьому виникають і негативні впливи та ризики, що їх може викликати цифровізація світового фінансового ринку. Все вищесказане є підставою для всебічного та ґрунтовного дослідження позитивних і негативних наслідків діджиталізації світового фінансового ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій процесів розвитку світового фінансового ринку присвячені наукові розробки таких вчених, як Ю. Білан, Дж. Бланк, О. Борзенко, Ж. Вріз Роббе, Б. Зві, В. Коваль, Ю. Козак, Б. Ліетар, Р. Мандел, Б. Приходько, О. Рогач, О. Шаров, М. Швайка, Г. Юрчук тощо.

Дослідженню впливу віртуалізації та діджиталізації на світову економічну систему присвячено праці Л. Вотинцевої, О. Кухтіна, Дж. Менша, Т. Орехової, М. Рубцової, О. Сазонець, М. Хіроока тощо.

Основною метою статті є аналіз концептуальних основ віртуалізації світового валютно-кредитного ринку та особливостей цифровізації світового фондового ринку і обґрунтування

перспективних напрямів трансформації світової валютно-фінансової системи в контексті віртуалізації.

Ринок світових фінансів представлений банківською складовою, інвестиційним ринком, валютним ринком, кредитним ринком, корпоративними фінансами, а також інформаційно-телекомунікаційними інституціями і ІТ-сферою в галузі фінансів. Усі ланки чинять взаємний вплив та перебувають у тісній взаємозалежності по серверним мережам зв'язку [1, С. 80].

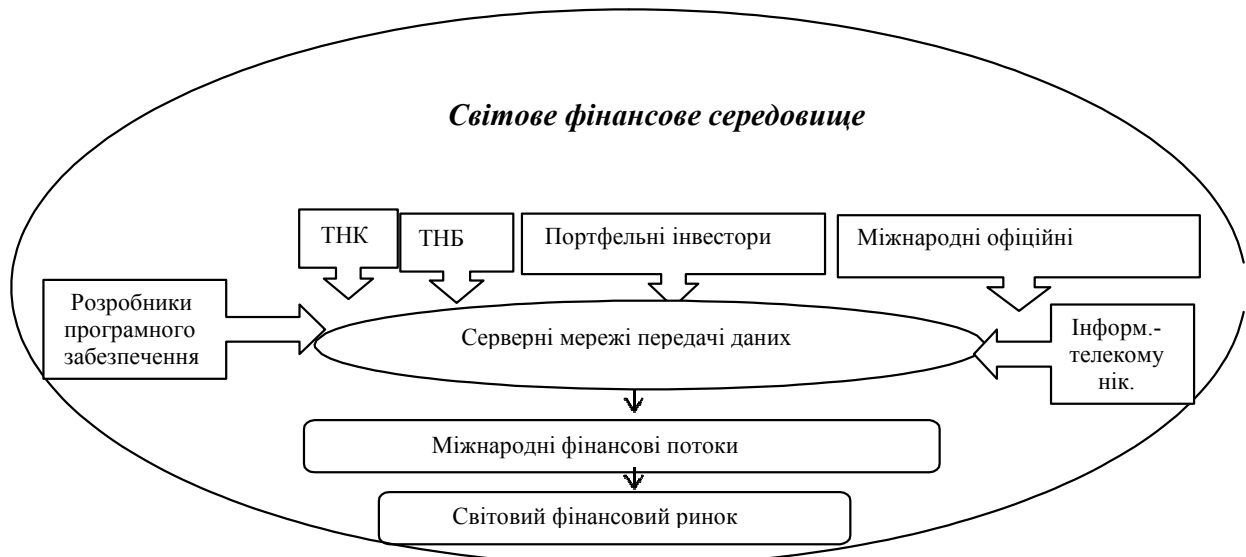

Рис. 1. Основні суб'єкти віртуалізованого світового фінансового середовища
Джерело: [1, С. 80]

Після того, як до фінансового та банківського сектору додалися інформаційні технології природа фінансового ринку дещо змінилась.

Характерними рисами сучасного міжнародного фінансового ринку вважаються:

- значні об'єми як фінансових ресурсів, так і операцій на світовому фінансовому ринку;
- застосування серверних мереж зв'язку;
- глобалізованість, що стосується зняття територіальних обмежень;
- можливість цілодобового операційного циклу;
- доступ до ринку користувачів з серйозною репутацією;
- широкий вибір фінансових інструментів;
- узагальнені правила та стандартизовані операції;
- постійне та широке застосування інформаційно-комунікаційних технологій [2].

Віртуалізація глобальної фінансової системи ґрунтується на забезпеченні інфраструктурою цифрового фінансового ринку, яка складається з таких складових: мережа Інтернет, електронні платіжні системи (Інтернет.Гроші, ГлобалМані – українські, WebMoney, E-Gold, Liberty Reserve, PayPal, Moneybookers – міжнароді), електронна торгівля, електронні бізнес-системи, віртуальні банки, бізнес-портали великих даних (наприклад, UBS), офіційні сайти транснаціональних корпорацій, фондових бірж, брокерських фірм, валютних бірж, інвестиційних та комерційних компаній тощо.

Кардинальні трансформації та прорив у інформаційно-комунікаційних технологіях (ІКТ) дали поштовх для синхронізації дій на біржових ринках у різних країнах у єдиний глобальний ринок. Розвиток Інтернету як міжнародного середовища розподілу фінансових транзакцій та інвестицій викликав перехід валютно-кредитних ринків в єдину мережу. Окрім того, розвиток мережевих технологій пришвидшив процеси трансформації на фондовому ринку, що вплинуло на форми і методи біржової торгівлі.

Ринок цінних паперів за визначенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) – частина ринку капіталів, де здійснюється емісія, купівля та продаж цінних паперів [3]. Можна трактувати таке визначення як сукупність дій та механізмів, які сприяють обороту цінних

паперів на ринку. Фондовий ринок виконує функції управління капіталом через його залучення, управління потоками між різними сферами діяльності як в країні так і за кордоном, розподілу транснаціонального капіталу та контролю за діяльністю корпорацій, і організовує отримання інформації про рух індивідуальних капіталів. Різниця в фондовій біржі та фондовому ринку полягає в сутності цих понять, тому що біржа – це організація, яка зводить покупців і продавців цінних паперів.

Цифровізація, діджиталізація та віртуалізація світового фінансового ринку – процес модернізації в результаті трансформації світового фінансового ринку з застосуванням програмного забезпечення, серверних баз і має на меті розвиток інфраструктури та нових фінансових інструментів.

Віртуалізація фондового ринку включає:

- розвиток віртуальної (цифрової) інфраструктури та імплементацію ПЗ в операційній діяльності (торговельні платформи, консолідовані клірингові системи);
- поширення віртуальних (спекулятивних) похідних фінансових інструментів на основі використання досягнень ІТ, що призводить до віртуального зростання [4].

Цифровізація, діджиталізація та віртуалізація світової банківської системи швидко переорієнтувалась на економіку 4.0 і на сьогодні ґрунтується на плануванні роботи банківської системи з запровадженням інформаційних технологій у банківський сектор; за формою можна вважати, що це трансформація банківського сектору в електронний режим функціонування, що вилилось у наступні форми: хмарні сервіси, електронний банкінг, розвиток електронних платіжних систем (внутрішні, міжнародні). Зміст віртуалізації – це поява нових віртуальних інструментів, прикладом яких на цьому етапі соціокультурного розвитку є віртуальні схеми розрахунків, віртуальні валюти, відмінні від електронних грошей. Для наочності представимо на рис. 2 віртуалізацію банківської системи, яка включає два рівні: віртуалізація операційної діяльності (за формою) та вищий рівень – виникнення нових віртуальних інструментів розрахунку (за змістом) (рис. 2).

Рис. 2. Схематичне вираження віртуалізації банківської системи
Джерело: [5]

За формою віртуалізація світового банківського сектору втілюється у переході банківських операцій (виконання операцій у режимі віддаленого доступу за допомогою цифрових технологій) на електронні форми. Віртуалізація банківської системи впливає на зменшення операційних витрат, однак при цьому скорочуються працівники, що негативно впливає на робочі місця, тому що відбувається закриття відділень і впровадження віртуальних офісів. Поширено використання хмарних сервісів у банківській системі [5].

Отже, віртуалізація банківського сектору проявляється насамперед у віртуалізації операційної діяльності та нових віртуальних інструментах, втілених у віртуальних схемах розрахунків.

Вторинним наслідком віртуалізації світової фінансово-кредитної системи є виникнення криптовалют.

Криптовалюта – цифрова, криптографічно захищена децентралізована валюта, для функціонування якої необхідне спеціалізоване програмне забезпечення, що створює блоки за допомогою криптографічних механізмів (proof-of work, proof-of-stake), цифрова валюта, що виступає посередником при обміні у віртуальних (цифрових) приватних платіжних системах. Законодавчо не закріплена, оскільки функціонує як приватна платіжна система. Її поширення та розподіл ґрунтується на засадах криптографії. Принцип дії криптовалюти заключається в перекиданні трансфертних платежів за допомогою криптографічного шифрування за всіма транзакціями. Надійність та цілісність системи забезпечується контрагентами, взаємодія між якими базується на взаємній недовірі. Саме недовіра один до одного і гарантує стійкість системи, оскільки всі учасники зацікавлені у рівномірному розподілі доходу. Криптовалюти функціонують поза банківською системою. Це ключова їх відмінність від електронних (державних) грошей.

Криптовалюта не емітується державою, але виконує функцію платіжних засобів у приватних платіжних системах за умови згоди суб'єктів обмінних відносин використовувати і приймати валюту як одиницю розрахунку. Криптовалюти відрізняються від фідучіарних грошей (офіційно законодавчо закріплена грошова одиниця держави, єдиний легальний платіжний засіб на території країни-емітента) і від електронних грошей (фідучіарні гроші держави в цифровій формі). Цифровими за формою є як криптовалюти (нефідучіарні), так і електронні фідучіарні гроші (офіційні платіжні одиниці) [5].

Віртуалізація світового фінансового ринку в сучасних умовах глобального світу проявляється в наступних формах: якщо виділити первинну ознаку, то це конвергенція інформаційних технологій, комунікаційних систем з ринком, якщо виділити вторинну форму, то це трансформація природи грошей на фінансово-інформаційні потоки, яке викликало появу позаінституційних грошових одиниць та платіжних систем. Віртуалізація світової банківської системи проявляється у її трансформації на основі цифровізації інфраструктурного забезпечення; за первинною формою вона визначається як функціонування банківської системи у цифровій площині (інтернет-банкінг, розвиток електронних платіжних систем (банківські та позабанківські), хмарні сервіси), а за вторинною – це виникнення нових цифрових платіжних одиниць віртуальних розрахунків, якими наразі є віртуальні валюти (криптовалюти). Поширення цифрових платіжних систем сприяє інтегруванню та уніфікації фінансового ринку і надалі.

1. Глазова А. Б. Особливості функціонування віртуальних валют та їх роль у глобальній валютно-фінансовій системі. *Приазовський економічний вісник*. 2018. № 3 (08).
2. Вотинцева Л. И., Дроздовская Л. П., Рожков Ю. В. Виртуализация экономики как фактор развития новых форм финансового посредничества. *Экономика и предпринимательство*. 2012.
3. Глазова А. Б. Особливості віртуалізації світового фондового ринку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 24. Ч. 1. С. 84–90.
4. Харчук О., Білий О. Поняття та роль спеціальних прав запозичення у світовій валютній системі. *Публічне право*. 2017. № 2 (26). С. 106–112.
5. Глазова А. Б. Особливості функціонування віртуальних валют та їх роль у глобальній валютно-фінансовій системі. *Приазовський економічний вісник*. 2018. № 3 (08). С. 7–13.